

og hvad dermed staaer i Forbindelse, og, at Forholdene i denne Henseende ere saa lidet fyldestgjørende, og Dufferne om en Omordning saa paatrængende, at man maatte have megen Betænkelse ved at gaae ind paa en tjaarig Udsættelse; jeg meente, at Opfordringen til ikke at skyde Ordningen af disse vigtige Forhold saa langt ud i Tiden blev endnu stærkere ved den i Grundlovens § 88 udtalte Grundsætning, hvilken dog ingenlunde kan siges at blive gjenemført ved den foreløbige Ordning, hvorpaa Lovudkastet gaaer ud. Det er, mener jeg, et meget stort Offer, som efter Lovudkastet skulde bringes fra Communens Side, naar man stiller den endelige Ordning af disse Forhold i Bero i samfulde 10 Aar, efterat det Samme allerede har været Tilfældet i 9 Aar siden Rescriptet af 1841. Hvorfor, spørger jeg, skulde da Communen bringe dette store Offer? Gne og alene af Hensyn til Gierne af de privilegerede Bagergaarde; thi vare disse ikke, eller formeente de ikke, at have den Eneret, hvorom der spørges, saa vilde man usejlsomt snarest muligt stride til Omordningen af de nævnte for Communen saa vigtige Forhold, og gennemføre Grundloven ogsaa med Hensyn til dem. Man har ikke villet gjøre det, fordi man har ønsket at tilfredsstille Gierne af de privilegerede Bagergaarde, men disse samme Giere have nu paa det Bestemteste og i kraftigste Maade protesteret imod Lovforslaget. Den ærede Taler, som iforgaars først havde Ordet i Sagen, og som allerede tidligere har vist levende Interesse for denne Sag, og i hvem man tør finde et nogenlunde reent Organ for den blandt de paagjældende Bagergaards-Giere herskende Stemning, brugte endog det Udtryk, at han fandt sig aldeles utilfredsstillet ved Lovudkastet. Nu vel — saa vil jeg spørge, om vi da skulde tilraade, at Communen bringer hiint Offer, for at tilfredsstille dem, som selv have erklæret, at de aldeles ikke derved vilde finde sig tilfredsstillede. Jeg havde, som jeg før yttrede, allerede tidligere ikke liden Betænkelse ved at gaae ind paa Lovudkastet; men fra det Standpunkt, som jeg sidst fremhævede, have disse Betænkelseheder for mig faaet en meget forøget Styrke, og jeg tilstaaer, at de nu forekomme mig afgjørende, saa at jeg

neppe vil blive istand til at stemme for Lovudkastet.

Men spørges der, hvad er det da, som Gierne af de privilegerede Bagergaarde fordrer? de have selv udtalt det i Slutningen af deres Protest, hvori det hedder, at de andrage paa, at der enten tillægges dem fuldkommen Erstatning, eller at Sagens endelige Afgjørelse stilles i Bero, indtil det ved Domstolene er afgjort, om de vedkommende Gaarde ere i retlig Besiddelse af den omspurgte Eneret eller ikke. Hvad det første Alternativ angaaer, at der ved Lov skulde tillægges Bagergaardenes Giere fuldstændig Erstatning, da sees det af Motiverne Side 19, at dette umiddelbart støttes paa Bestemmelsen i Grundlovens § 87, om at Ingen kan tilpligtes at afstaae sin Eiendom, uden hvor Almeenvellet kræver det, og kun imod fuldstændig Erstatning. Jeg maa, hvorledes man end dømmer om denne Sag, være af den Formening, at under Grundlovens § 87 kan den efter sin Bessaffenhed i ethvert Fald ikke henføres. Jeg kan derfor ikke troe, at det skulde være rigtigt ad den legislative Vet at gaae ind paa det i Protesten først fremsatte Alternativ. Altsaa vender jeg mig til det andet Alternativ, hvilket jeg dog ogsaa troer, at vi maae have Betænkelse ved ligefrem at gaae ind paa. Men jeg skønner ikke rettere, end at man vil kunne gaae ind paa en Afgjørelsesmaade, som er nær beslægtet med det sidstnævnte Alternativ og leder til en for de Vedkommende ligesaa tilfredsstillende Afgjørelse af Erstatningsspørgsmaalet. Jeg kan, som sagt, ikke gaae ind paa det andet Alternativ; thi jeg troer, at det vilde være uheldigt, om man vilde indlade sig paa at stille Sagens endelige Ordning i Bero, indtil det ved Domstolene var afgjort, om Gierne af de vedkommende Gaarde ere i retlig Besiddelse af den omspurgte Eneret. Jeg troer, at det vilde være et Misgreb, saaledes at ville stille en vigtig legislativ Foranstaltning i Bero, indtil et formeentligt Retskrav er blevet endelig paakjendt ved Landets Domstole. Herpaa maatte man i dette Tilfælde saameget mere betænke sig, som det er vanskeligt at sige, naar en saadan Proces kunde ventes endelig paadømt. Det er nem-